

Bevezető, kutatási hipotézisek

A magyar közigazgatás szervezeti rendszerének fejlődése a rendszerváltástól napjainkig kettős, esetenként ellentétes impulzusokat keltő hatásmechanizmus alatt állt. Egyfelől az Európai Közigazgatási Térség országainak hagyományos közigazgatási alrendszerének kiépítése és megerősítése folyt, másfelől pedig a világgazdasági globalizáció által támogatott *Új Közmenedzsment* jegyében alternatív szervezeti és működési modell adaptációs kísérleteinek lehettünk a tanúi. E kettősség érvényesülése komoly értékválságot hozott és nem segítette a közigazgatás erőforrásainak eredményességét és hatékonyságát sem.

A pénzügyi-gazdasági világválság következményeinek állami kezelése ismét felértékelte a közigazgatás hagyományos elemeit, és főként közhatalmi eszközeit, a napjainkban világszerte érvényesülő neoweberi vagy poszt-NPM-irányvonalnak megfelelően. E folyamatban a magyar közigazgatás közel egy évtizede tartó radikális átalakítása kiemelkedő jelentőségű az általa alkalmazott szervezeti integrációval és működési centralizációval, amely sok tekintetben hungarikumnak számító új intézményeket eredményezett, olyanokat, amelyekben együtt figyelhető meg a hagyományos közigazgatás elemeinek erősödése és egyes NPM-elemek továbbélése. Ezek hazai és nemzetközi összehasonlító elemzése nem csupán kritikai eredményeket hozhat, hanem javaslatokat is az esetleges korrekciókra.

Ehhez azonban előbb el kell végezni a Kormány és a központi közigazgatás értelmezését, valamint át kell tekinteni annak változásait a magyar alkotmányos környezetben. Ez alapvetően a 2010-es kormányváltást követő időszakot veszi alapul, azonban ahol szükséges, ott kitér a rendszerváltás után kialakult helyzetre is. Ezt követően a központi közigazgatás fejlődését meghatározó nemzetközi hatások elemzése következik egyebek közt azért, hogy a Kormány működésének mechanizmusát és magát a központi közigazgatás kialakult struktúráját el lehessen helyezni ebben a dimenzióban is. Külön kell vizsgálni a magyar közigazgatást az európai közigazgatási térben, mivel ennek nem csupán a nemzetközi összehasonlításból adódó elméleti következtetései lehetnek, hanem – az értelmezés függvényében – konkrét jogi következményei is.

Mindezeket követően tekinthető át a magyar közigazgatás aktuális helyzete, majd tárhatók fel azon problémák, amelyek a változások következtében kialakultak, vagy azok veszélye fennáll. Ezek függvényében lehet a kutatási hipotéziseket értékelve, javaslatokat megfogalmazni a további fejlesztési irányokra. Mindezt, elsősorban a központi közigazgatás és a közszolgálat vonatkozásában, nehezíti az a tény, hogy a 2018 májusában alakult új Kormány már tevékenységének kezdetén jelentősen átalakította a kormánystruktúrát és -működést.¹ Ez kétségtelenül egy hosszabb folyamat első lépéseként fogható fel, azonban

¹ Lásd: *Magyar Közlöny*, 70. sz. Elérhető: www.kozlonyok.hu/nkonline/MKPDF/hiteles/MK18070.pdf (A letöltés dátuma: 2018. 05. 30.).

átfogó és megalapozott értékelését az anyag – kellő tapasztalatok hiányában – nyilvánvalóan még nem tartalmazhatja, annak csak tendenciáit jelezheti.

Ebben a folyamatban viszont fontos állomás a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény, amely a kézirat lezárását követően került elfogadásra és lépett hatályba. Legfontosabb rendelkezéseit a kiadott változat mint korrekciót tartalmazza, azonban terjedelmi okok miatt mélyebb elemzésekre nem kerülhetett sor.